

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17079/2024
09.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Ђукановић, адвокат из ..., против тужених Мреже за истраживање криминала и корупције са седиштем у Београду, Издавача медија „...“ и ББ из ..., одговорног уредника медија „...“, чији је заједнички пуномоћник Круна Савовић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 345/23 од 24.04.2024. године, у седници одржаној 09.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 345/23 од 24.04.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 569/21 од 31.05.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезани тужени да тужиоцу солидарно на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде права на претпоставку невиности настале објављивањем неистинитих информација на интернет порталу „... .rs“ дана ... 2021. године исплати износ од 30.000,00 динара са затезном каматом од дана пресуђења – 31.05.2023. године до исплате у року од осам дана по пријему преписа пресуде. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тражено да тужиоцу поред износа досуђеног ставом првим изреке тужени солидарно исплате износ од још 370.000,00 динара са каматом, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се забрани друготуженом ББ поновно објављивање текстова којим се повређује претпоставка невиности тужиоца под претњом исплате тужиоцу износ од 400.000,00 динара приликом сваког наредног објављивања текста којим се повређује претпоставка невиности тужиоца, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 59.800,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове парничног поступка у износу од 48.200,00 динара за период од 31.05.2023. године до дана испуњености услова за извршење, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Београду ГжЗ 345/23 од 24.04.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 569/21 од 31.05.2023. године у ставу првом и четвртм изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 10/23) Врховни суд је утврдио да је ревизија тужених неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, дана ... 2021. године на порталу „... .rs“ објављен је текст под насловом „заказан почетак суђења за ...“, испод уводног пасуса као аутор наведена је ВВ, а у тексту су између осталог објављене следеће информације: „почетак суђења у случају ... заказан је за 06. и 07. мај речено је за ... из Вишег суда у Београду. У овом случају оптужени су припадници полиције, Безбедносно-информативне агенције (БИА) и Војно обавештајне агенције (ВОА), да су штитили оптуженог нарко боса АА и његову плантажу марихуане на имању фирме „...“. Тужиоца је највише погодило то што су га означили као „нарко боса“, да се ради о најгорој могућој увреди, да су људи из његовог окружења почели да га називају нарко босом, а последице тога је трпела и његова породица. Тужилац се није обраћао туженом након што је текст објављен. Тужени ББ у време објављивања спорног текста, као и данас био је главни уредник портала „...“. Аутор текста је ВВ.

При овако утврђеном чињеничном стању, полазећи од одредбе чл. 4, 5., 9, 15, 73, 101, 112, 113, 114, 117. Закона о јавном информисању и медијима и члану 200. ЗОО првостепени суд је закључио да је „оптужени нарко бос“ као информација да се ради о његовој плантажи марихуане иако у тексту о тужиоцу није експлицитно објављена информација да је тужилац извршилац кривичног дела које му се ставља на терет, језичка конструкција такве садржине коју су тужени искористили указује да је тужилац извршио кривично дело које му се ставља на терет. При таквој језичкој конструкцији, просечном читаоцу је саопштено да тужилац свакако јесте „нарко бос“, док „оптужени“ служи да укаже да тужилац као неспорни извршилац тог кривичног дела још увек за исто није осуђен. Информација да је лице „оптужени нарко бос“, по садржини и значењу које преноси битно је другачија од информације да су лица оптужена за производњу и трговину наркотика. При таквој језичкој формулацији, првостепени суд закључује да је тужиоцу повређено право на претпоставку невиности будући да је тужилац према значењу наведених речи у цитираној одредби – члан 73. ЗЈИМ, дословно означен учиниоцем кажњивог дела (нарко бос) и то пре правноснажности одлуке суда. Таква формулација је подобна да повреди право на претпоставку невиности тужиоца. Друготужени је главни и одговорни уредник медија у коме су спорне информације објављене, професионални је новинар коме је један од

примарних описа занимања поред истраживања различитих догађаја, управо коришћење речи на начин који прецизно и адекватно одражава информацију која се жели саопштити, те му је стога морало бити јасно да формулација „оптужени нарко бос“ није вредносно неутрална и да заправо означава тужиоца као учиниоца кривичног дела пре правноснажности те одлуке, а такво извештавање је противзаконито јер је друготужени као главни и одговорни уредник био дужан да са тог радног места контролише садржину текста пре објављивања. Овог поговото што је „...“ медиј који се бави истраживачким новинарством. Тужилац је на такав начин претрпео штету у виду повреде части и угледа, због чега је имао душевне болове. Практично је оглашен кривим у медијима, а да није правноснажно осуђен и дошло је до промене односа његове непосредне околине према њему и његовој породици и зазора који је искусио тиме што је означен као нарко бос. Стога су тужени солидарно одговорни за насталу штету, па је тужиоцу досуђен новчани износ као вид сатисфакције (износ од 30.000,00 динара), док је у преосталом делу тужбени захтев одбијен као неоснован.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда налазећи да је првостепени суд правилно оценио да је од стране тужених на овакав начин тужиоцу повређена претпоставка невиности. Тиме су повредили правило о непристрасном, правовременом и потпуном информисању грађана. Претпоставка невиности прописана је одредбом члана 73. Закона о јавном информисању и медијима, где је прописано да нико у медију не сме означити учиниоца кривичног дела, односно огласити га кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда, а све у циљу заштите људског достојанства као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа. Стога је првостепени суд правилно применио одредбу члана 112. и члана 200. ЗОО.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови закључили да су тужени одговорни за насталу штету коју је тужилац претрпео у вези објављивања назначеног текста. Чињеница је да се против тужиоца пред Вишим судом у Београду води кривични поступак у вези недозвољене производње марихуане и да је тај предмет колоквијално назван У предмету који је колоквијално назначен ... који се води пред истим судом заказано је припремно рочиште против оптужених припадника полиције, Безбедносно-информативне агенције (БИА) и Војно обавештајне агенције (ВОА). Међутим, у тексту у порталу „... .rs“ дана ... 2021. године наводи се да су оптужена лица у предмету ... штитила оптуженог нарко боса АА и његову плантажу марихуане на имању фирме Квалификација да је тужилац „нарко бос“ је далеко тежа од квалификације да је неко производио марихуану.

Према члану 34. став 3. Устава РС прописано је да свако се сматра невиним за кривично дело док се његова кривица не утврди правноснажном одлуком суда.

Према члану 73. Закона о јавном информисању и медијима прописано је да се нико у медију не сме означити учиниоцем кривичног дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда (презумпција невиности). У предметном тексту тужилац је означен као „оптужени нарко бос“, као и информација да се ради о његовој плантажи марихуане и на тај начин је тужилац означен учиниоцем кривичног дела иако о томе не постоји одлука суда, што значи да је објављивање такве информације законом забрањено. Изнете чињенице у вези са тужиоцем су биле

подобне да доведу до душевних болова које је тужилац након објављивања предметног чланка осећао. Објављивањем такве информације повређена је одредба члана 9. став 1. Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/2014... 12/2016) где је прописано да су уредник и новинар дужни да са пажњом примереном околностима, пре објављивања информација која садржи податак о одређеној појави, догађају или личности провере њено порекло истинитост и потпуност. Повређена је и одредба члана 15. став 1. тачка 1. цитираног закона који прописује да је јавни интерес у области јавног информисања: истинито, непристрасно правовремено и потпуно информисање свих грађана. Стога су нижестепени судови правилно закључили да је тужиоцу повређена претпоставка невиности на такав начин да му је повређена част и углед, а правилно је одлучено и о висини накнаде нематеријалне штете као вида сатисфакције која је тужиоцу досуђена.

Наводима ревизије тужених не доводи се у сумњу правилност нижестепених одлука. У ревизији се углавном понављају наводи који су истицани у жалби и у току првостепеног поступка, а одлучујући о жалби другостепени суд је ценио те наводе и дао им одговарајуће значење приликом доношења другостепене пресуде. Тужени јесу користили израз „оптужени“ и израз „оптужба“, али је евидентно да су у тексту наведене и речи „оптужени нарко бос“, које се односе на тужиоца и тежег су значења од речи да је неко оптужен због узгајања марихуане, те таква формулација може довести до повреде презумције невиности. Речи „оптужени нарко бос“, нису неутралног карактера и имплицирају посебну тежину дела и пре правноснажности одлуке, а што су тужени морали знати, посебно друготужени који је као уредник и новинар дужан да се са пажњом примереном околностима пре објављивања информације детаљно информише о догађају или личности, и провери истинитост података.

Правилна је и одлука о трошковима поступка.

Сходно изнетом, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић